

Передплата

«РУСЛАНА» вноситься
в Австрії:

на пів рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
за місяць . . . 170 мор.

За границю:

пів рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАНА

«Вареш ми очі і душу ми вареш: а не возьмеш мпости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — В Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5¹/₂ год. пополудні.

Реданція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під
ч. 1. пл. Дамбровського (Хорун-
щини). Експедиція місцеві
в Агенції Соколовського в
пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє.—
Рекламації неопечатані
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Продовжене мандатів.

(X) Поки ще перервано літню сесію державної ради, почали з деяких сторін відзивати ся голоси про се, як далеко властиво сягає ще законодавна доба теперішньої посольської палати. Виявлювано тут різні погляди, н. пр. голова німецьких людовців др. Сильвестер був тої думки, що ся доба кінчить ся з 18 січня, інші знов, що з 31 січня 1907 р. Се дало також провід до розправи, чи державна рада вспівє поладити до кінця своєї доби виборчу реформу, на основі котрої по рішучій волі Корони конечно повинні відбутися вибори до нової ради державної. Висказувано що до того з деяких сторін поважні сумніви, що час до поладити так великого і рішучого закона в занадто короткий тим більше, що виборча комісія ледви успіла ухвалити розділ виборчих округів, а все инше потреба доперва зробити. Задля того з дуже поважної сторони (між иншими член палати вельмож Унгер) підняла ся гадка продовження мандатів о пів року або о рік, указуючи на приклад між иншими Англії.

Ся гадка викликала передовсім в соціально-демократичнім і християнсько-соціалнім (отже виборчій реформі прихильнім) дневникарстві дуже остру відправу, мов би то тим, що тепер мають мандати, розходило ся о їх продовжене з особистих виглядів. Тепер же коли наближає ся речинець покликания посольської палати до дальшої роботи, знов вринає се питанє, але з иншого табору і з цікавим поглядом.

Краківський Czas а за ним Słowo polskie заговорили про справу продовження мандатів, отже дневники, котрі стоять в тісній звязи з польским колом і дивним способом заявляють ся проти продовження, позаяк се бувби преюдикуват небезпечний, а притім відзивають ся до прихильників реформи (про себе они також запевняють, що є прихильні реформі!), щоби ті не робили перепон, не проволікали обряд, а тоді не треба буде хватати ся сего кроку, котрий був би зміною конституції і вимагав би ухвали обох палат ради державної і цісарської санкції. Не хочемо підозрівати т х дневників о їх укриті думки, але якось дивним виглядає як раз їх супротивленє, бо они мабуть з гори переконані, що часу не вистарчить і вибори чейже може відбудуть ся на основі старої ординації.

Не будемо вдавати ся в розсуджуване сего питаня що до продовження мандатів, але беремо до рук календар і розглянемо зовсім предметово, скільки дійсно часу мати ме державна рада, приймаючи найдальший речинець 31. січня 1907. року яко границю її встановя.

Посольська палата, як звичають, має зібрати ся 18. вересня і окрім виборчої реформи, котра не знати ще коли вийде з комісії, має поладити бюджетову провізорию певно на 1-ий піврік 1907. р., удержавленє північної желізниці і деякі инші закони невеликі (не говоримо вже австро-угорську угоду, про прасовий закон і т. и.). Приймаючи, що засідання окрім неділі і лат. свят (бо на греко-кат. не зважають, окрім хіба Різдва і Великодня) відбувалиб ся щоденно, навіть в суботи і понеділки (котрі звичайно пропускано), то у вересні малаб посольська палата 11 днів робучих, в жовтні лише 23 дні, позаяк 27. жовтня має бути відкрита сесія делегаций в Пешті, котра потриває неперечно 6 тижнів. Трудно припустити, щоби в тім часі відбувала державна рада свої засідання (звичайно сего не бувало), але припускаючи навіть що й се булоб можливе, то можемо числити лише перші три тижні з листопада (отже 19 днів) на посольську палату, а четвертий неминучо мусів би бути призначений на пленарні засідання делегаций (від 26. листопада до 8. грудня) Таким способом з грудня до лат. Різдва лишає ся лише 12 робучих днів. Відчисливши тепер лат. Різдва і Новий рік і хочби 3 дні гр.-кат. Різдва можемо в січні до дня 31. січня 1907 начислити лише 9 робучих днів, бо решту треба би лишити палаті вельмож на ухваленє виборчої реформи. Таким способом 11+23+18+12+9 дає разом 62 робучих днів, значить повні два місяці. Чи в тім часі, численім дуже оптимістично (бо втягнуто всі будні дні і дні підчас делегаций) можливо довершити сеї роботи, яку має перевести державна рада в останній сесії, се лишаємо до оціни тим, котрі знають цілу техніку парламентарну ліпше від нас.

Про Холмщину.

(„Гром. Думка“ ч. 184 і 186).

(Конець).

Нашому селянству живеть ся далеко легче, як в Росії, бо блаженої памяти кн. Черкаський з Мілютин провели р. 1864 визвольну реформу багато ширшу, як в Росії.

Властиво, селяне в Польщі особисто вільні були з р. 1808, як Наполеон засновав був герцогство Варшавське; він дав селянам волю особисту, але без землі, а за землю вони повинні були платити чинш, або відробляти кілька днів панщини — по умові. За часів Миколая 1-го воля та на ділі зникла: «вільний» селянин зробив ся таким самим кріпаком, як і по всій темній, нещасній Росії: так само пан як хтїв, розправляв ся з хлопом, так само його бив та знущав ся. З р. 1864 всі стани («сословія») у нас порівняно: одна «всесловна» гміна, оден «всесловний» для всіх суд, самий найбідніший чоловік перед правом рівний з гр. Замойським, чи Потоцьким: — позиває його до гмінного суду й той мусить ставити ся; різки та инші кари по тілу тодіж скасовано. З р. 1864 земля даєть ся на власність по 18—24 морги на господаря. Були й у нас такі, що не хтіли землі: боялись податків.

Щоб селянинові добре жилось, та щоб його привабити до уряду, були призначені сервітути, з якими читачі «Гром. Думки» добре знайомі з дописів д. Лоського. Велике добродійство ті сервітути, як би їх не скасовано; вже з р. 1882 сервітути перекручують: селяне ніби-то й мають право брати дерево і ліс, пасти худобу, де пан пасе, алеж на правду вже того нема, як не велика користь із лісів, бо уряд, властиво комисари, ті народні «заступники», так оформили право користування лісом, що наче й не було його... а зрубає хто з людей яку сухостою, — його законне дерево, — зараз штраф назначає комисар, штраф незмірно високий. Взагалі комисари — це заступники та оборонці шляхти й поміщиків, тільки не селян, яких вони повинні по закону обороняти. Пропали у нас ті комисари, що були за Александра II.; теперішні комисари, хіба за винятком д. Лоського, грубешівського комисара, сього правдивого народолюбця, правдивого комисара, — дбають, щоб селяне збідніли й панам були підлегли. Суд їх за «нарушенє» сервітутів — суд безбожний, безправний: гайовий, наприклад, продасть дерево, або для себе його зрубає, а записує на першого, що попав ся, чоловіка. Через рік, півтора — комисарський суд. Все залежить від свідка гайового, він один свідок для соток, для тисяч «сподарів», і тому свідкові таке довіррє в уряді, що йому, як і попові, «присяги не полагаєть ся»: говорить, що йому подобаєть ся, і йому в комисара віра. Чоловік, що тільки Богові духа винен, що опріч якої ги-

ляки нічого не взяв, мусить по такому суді платити 15—20—40 карб. штрапу, а ті, що возять дуби, сосни, та напоять гайового, — нічого не заплатять. Подають люде апеляцію в губернський комисарський зїзд, касацію в земський одїл — дарма!... Щоб беззаконний, комисарський суд мав вагу, приговор його відсилаєть ся до суду гмінного, який видає «исполнительный листъ». Страшна, безстыдна ця кривда і сором для суду — видавати «исполнительные листы» на справи, яких він не розглядав! Такі-то права-закони бувають!

В адміністрації також безправа. Чиповників зненавиджено: як покажуть ся жовті гудзики, бідний селянин так і думає, що вони появились, щоб з нього витрясти яку копійчину. Найважніший для села чиновник — то гмінний писар: він таку має силу, що для нього не тільки губернатор, а й міністер нічого не значить: що схоче, те й зробить на сході. На людське око гмінний війт буцім то старший за писаря, а на правду — то війт нічого не значить, а все писар.

Що в нас добре — то суд гмінний та каси позичкові. На кожні три гміни один суд. За суддїв вибірають людину освічену, часом з поміщиків, який кращий, бо хлопа, ми переконали ся не тяжко підкупити, опіти, а того вже — вибачайте! соткою горілки та ковбаси фунтом не підкупиш! І грїх булоб нарікати на наші суди: вони справедливі, безсторонні. Як по наших селах нема освічених селян, а пани все Поляки, то уряд від себе визначає суддїв; як попадеть ся молодий юрист — до добре, та частіше на суддю уряд назначає старого чиповника — але тоді буває, бо цілим паном в суді судовий писар і ліпше булоб, щоб за суддю був пан, хоч і Поляк, ніж назначений старий чиновник. Уряд все опікуєть ся Русинами, та його опіка все на зло нам виходить. Коли ми позбудемось опіки, коли вже нам без неї ходити можна стане? Суддя сам не судить, коло нього засїдають два виборні лавники, себ то присяжні, з якими він радить ся, що зробити, чи в карати, чи дарувати. На гмінний суд є апеляция до зїзду мирових суддїв, — таких на губернію є два; на зїзд подаєть ся касація до сенату.

Добрі, досконалі наші гмінні суди (я не кажу про окружні суди: ці в Росії ліпші). Щоб то вони покрили всю Росію! Вся Росія при реформі повинна взяти на взір наш суд і установити його всюди у себе. Комисарський суд — то божевільний суд, як в імперії суд земських начальників. Пораб скасувати інститут ворожих народів комисарів та земських, — їх діло далеко ліпше, справедливіше сповнятиме нам гмінний суд.

Ощадничі — позичкові каси велике добродійство для народу і практично устроєні: це також кн. Черкаського діло. Вони при кожній гміні складають ся з основного капіталу, що росте з процентів та кар, і декотрі каси мають великі капітали. Всякий, хто має землю, має право й на позичку в половині вартости маєтку; платить за позичку по 8

проц. на рік. В касу чимало вкладають грошей ощадні люде; вкладають по 1 карб., по 100, по кілька тисяч — на 6 проц. річних. За тими касами ми не знаємо глитаїв та жмикрутїв, не потребуємо позичати у євреїв, — кожний в потрібі йде до гміни й бере, скільки йому треба.

Старий Русин.

Політичні вісти.

Митова війна з Сербією не скоро, здаєть ся, дійде до кінця. Дня 25. с. м. поїхав король Петро в подорож по краю, а супроводить его президент міністрів Пасич. Аж до повороту Пасича не будуть роблені ніякі заходи для покінчення спору з Австро-Угорщиною. Пасич заявив одному з дневників, що подрїбно вчислить, які замовлення може Сербія поробити в Австрії, а яких не може. Сербске правительство думає пійти як найдалше в уступках, але коли би й то не помогло, спір полишить ся неполагоджений. Білгородска «Стампа» каже, що зараз по повороті Пасича предложить сербске правительство у Відни нові услїва для закінчення митового спору. На случай їх прийнятя приїде до остаточного заключеня торговельного договору. В тих предложенях заявить сербске правительство, що приймає тарифові услїва Австро-Угорщини і що загальну суму замовлень які будуть пороблені в Австро-Угорщині підносить з 26 на 38 мільонів, застерігаючи собі в заміну що до инших замовлень вільну руку. На случай відкинення предложень, сербске правительство полишить цілу справу на нинішнім становищі. Оногди була у сербского міністра фінансів депутация сербских імпортєрів з просьбою, щоби правительство постарало ся о як найскорійше відновленє торговельних договорів з иншими державами, бо стан без договорів стає прямо неможливим до знесеня. Спроваджуванє нових товарів просто неможливе, бо автономічні цла суть нечувано великі. Впрочім публика не хоче купувати дорогих артикулів. Міністер відповів, що перед заключенем торговельного договору з Австро-Угорщиною, абсолютно не можна приступити до заключеня инших договорів торговельних. Сербські дневники висказують переконанє, що вигляди порозуміня з Австро-Угорщиною суть много гірші, ніж се зразу здавало ся, бо Австро-Угорщина заявила, що на торговельний договор згодить ся лише за ціну військової конвенції з Сербією.

Частинне англійске розоруженє довело до конфлікту межі центральним інспектором сухопутної армії, рідним братом Кароля Едварда VII, князем of Connanght, а адвокатом Гальданом, який тепер справує теку міністерства війни. Кн. of Connanght вніс свою димісію, подаючи за причину, що супротив обкромєня військового бюджету є неможливою річю при помочи таких дрібних грошевих средств удержати армію в боєвій готовости. Король Едвард, довідавшись про сю пострнову свого брата, скористав з нагоди, що в Марієнбаді перебував також президент англійского кабінету Камп-

бель Банерман і візав до себе з Льондону Гальдана, щоби разом з ним і начальником правительства відбути конференцію. Вислід наради, яка відбула ся дня 27. м. м. на разі незвісний, а рішенє прийме міністер війни доперва по виданю опінії комісією чотирох генералів, яка є єму придана до боку для правленя військовими справами. Чи опінія сеї комісії випаде в користь обмеженя військового бюджету — належить сумнівати ся. І так королівський брат лишить ся правдоподібно на своїм високім становищі, а за те ідея частинного розоруженя в Англії осяде дуже низько. Марієнбадску подорож ужив впрочім англійський міністер на те, щоби покористувати ся запросинами цїсаря Вільгельма II на великі дорічні маневри німецької армії. Сеж також не причинить ся до розвою его антимілітарних поглядів, а радше прискорить процес перетвореня адвоката Гальдана в заводового міністра «війни».

Підготовленя до свободи, особливо конституційної, яко висшої форми державного правління, потребують дійсно менше розвинені народи, хотяй дехто з «поступовців» уважає сей аксіом за пусту фразу, видуману правлячими сферами, щоби тільки опізнити процес еманципації мас і не випустити власти зі своїх рук. Хід російської революції, похитний, безцільний і непостійний, як і невмілість удержати здобути раз осягнені свободолюбні уступки, доказує наглядно малу зрілість під тим зглядом російского народу. Він не здає собі справи, що користи нового ладу, горожанської свободи, покажуть ся аж пізнійше, по довшій періоді мирної, інтензивної праці, яку сей лад уможливилює всесторонно через свободу діланя, ухвалюваня законів і контролі адміністрації. Маси, привикші до довговічного політичного гнету, представляють собі волю яко ремедию на всякі суспільні болі і нужди, яко ельдорадо, у яким все найліпше дістає ся кождому даром, а всякі суспільні і культурні обовязки для одиниці устають. Сі погляди і пересвідченя найшли навіть вираз у російській думі. «Думці» зіхали ся були до Петербурга з гадкою, що они на двох трех засіданях зреформують цілу Росію, а коли тільки стали говорити — кождий про своє і на свій спосіб — то зміркували самі, що за говоренем не стало часу на діло. І знов багато прихильників конституції подало ся назад до монархізму, вважаючи єї, як давнійше «дорогою забавкою» і тут лежить загадка теперішного зросту монархічних партій в Росії. На тім жеж і опирає ся вирахованя російского правительства, що при нових виборах оно узискає кориснійший для себе склад нової думи. Як порядок в господарстві коштує, хотяй в дальшій розвою господарства оплачує ся, так і конституційний лад коштує грубо, хотяй відтак краще уладжує житє. Тож єще досить часу уплине, заким в Росії пізнає се весь народ. Чиж давно минули ті часи, що єще у нас нераз старші мужики згадували з жалем за паньщину, нарікаючи на теперішні тяжкі часи? Другим клясичним приміром, що до свободи треба відповідного підготовленя мас,

певного степеня просвіти і культурного нахилу, є справа надання конституції в Персії. Проголошене там конституції прийшло мабуть або за вчасно, або за пізно, на кожний спосіб не в пору. Поки що наслідки того проголошення дуже сумні. Ціла державна організація — як доносять до Daily News — в розвалинах, на провінції лютить ся анархія, державні каси пусті. Армія, що від кількох місяців живе «власним промислом», полишає ся і на дальше неплачена, в наслідок чого на дневнім порядку суть случаї явного бунту. Навіть бригаду козаків, устроєну на взір російський, зменшила громаднa дезерція. Шахови випадає власть з руки; маловажаений власними підданими, є безсильний супротив Туреччини, котра мимо его протестів загорнула на західній границі кусень землі і не гадає его випустити з рук. Як кореспондент Daily Mail каже, робить Німеччина заходи, аби скористати з заколоту. В найближшій часі може в перськiм заливі утворити ся німецька військова стація, так як в Кіючав

Просимо відновити передплату.

НОВИНИ.

— **Календар.** В неділю: руско-кат. Самуїла; римо-кат. Юста еп. — В понеділок: руско-кат. Тадея апост.; римо-кат. Ізабелі, Бронислава. — Вівторник: руско-кат. Агатиона; римо-кат. Розалії дів.

— **Виділ бурси ім. св. Миколая в Ярославі** має честь отримати всіх П. Т. Членів на загальні збори, котрі відбудуть ся дня 17. н. ст. вересня о 4 год. з полудня в локалі бурси з слідуєчим порядком дневним: 1) відчитанє протоколу з послідних загальних зборів, 2) звіт з діяльности Виділу за рік 1905/6, 3) звіт господарський, 4) звіт контрольної комісії, 5) вибір нового Виділу, 6) справа хати і вибір настоятеля, 7) внески членів. — Слїби о 4 год. не було статутом приписаного числа членів відбудуть ся о 4½ год. другі загальні збори. — За Виділ бурси *о. Ф. Подольський* заст. председателя, *о. К. Хотинський* секретар.

— **3 Угнівщини** пишуть нам: В темнім надграничнім закутку слїдно великий рух. Отвирють ся нові товариства, бо читальні Качковського позамикані на дві колодки, щоби борони Боже який «українець» не зайшов. Початок дало село Річниця, де заложено пожарну філію львівського тов. «Сокіл», за старанєм пп. В. Олексина і Б. Манастирського. Отворене відбуло ся д. 26. м. м. і помимо сильної агітації зі сторони хрунів і кацапів, зішлось чимало людей й з подальших сіл. Впр. о. Ломницький вказав на гарну ціль товариства. Вибрано: К. Кінаха головою, К. Сьвідницького старшиною, виділовими: П. Лабу, Ів. Лозу, М. Кінаха, Ів. Ключковського і Мих. Ключковського. Вечером відіграли місцеві аматори О. Бовкевича: «Настоящі» і І. Франка: «Кам'яна душа». Обі сі штуки відіграно знаменито. Головно п-на С. Бурдівна в «Настоящих» яко Боровичка і в «Кам'яній душі» яко Маруся майже артистично відіграла свою ролю. Лесяка добре віддав П. Рачинський. Добре грали також пп.: З. Іванцівна, Б. і О. Олексин, М. Кінах, В. і І. Ключковський, Ів. Ключковський і К. Сьвідницький. — Треба надїятись, що в коротці знова щось гарного відіграють, а вартоб їх в тих змаганнях попірати, бо великі перепони мусїли перемочи заки довели до свого. *М. Б.*

— **Пожарний Сокіл** в Лучинцях повіта рогатинського оснований як філію львівського «Сокіла». Статути приняло уже ц. к. Намісництво.

— **Вісти з Буковини.** Від нині приймає ся зголошеня до бурси ім. О. Федьковича вже в новім будинку біля публичного зглядно ботанічного городу (стація трамваєва ул. Городова). Повна плата за питомця виносить 30 К, а бідних приймає ся за ціну знижену. — В понеділок, дня 3. вересня відбуде ся спільна нарада старшини і ради надзираючої «Селянської Каси» в справі організації гуртової торгівлі на Буковині. Наради будуть о 3-ій год. по полудня в салі «Руского Народного Дому». — Товариство «Руска Міщанська Читальня» в Чернівцях подає до відомости, що єї заходом, відбуде ся дня 7. жовтня с. р. великий концерт.

— **Борба з алькоголізмом.** Петиції Союзу австрійських жіночих товариств о заведенє в школах науки о антиалькоголізмі увінчались уже деяким успіхом. Міністерство просвіти роздало сегорічним абітурієнтам учительських семінарій 3500 примірників виданої Союзом «Відозви до учительства». — В Берліні завязало ся міжнародне товариство борби з алькоголізмом. До него можуть належати і умірковані і абстиненти, поодинокі особи і товариства. Товариство має на меті впливати на законодавство, збирати статистичні дані, брати участь в міжнародних конгресах, і заложити міжнародний статистичний уряд інформаційний, котрий буде видавати часопись в трьох язиках: німецькiм, англійськiм і французькiм. Президія складає ся з представителів ріжних народностей.

— **Іменованя і перенесеня.** В судівництві: Міністер справедливости переніс адюнктів судових: Т. Гоблера з Пільгаєц до Комарна, Й. Крамера в Городенки до Лютовиск, Мих. Івануу з Лютовиск до Чорчкова, Л. Герлінгера в Бродів до Городка, д-ра Сев. Герстмана-Шапоровского з Мостів Вел. до Галича, С. Лесера з Виснівчика до Городенки, І. Дзічко з Турці до Рави Рускої, В. Козінського з Мельниць до Бродів; надав посаду адюнктів судових: адюнктові в окрузі львівського вижшого суду краєвого Теоф. Карачевскому в Турці, і квескованому адюнктові С. Слодоловичови в Грималові. Іменовував адюнктами авскультантів судових: Юр. Мокрицького в Глинянах, Т. Юркевича в Мельниці, Сильв. Пелеха в Сокалі, Кар. Дроздовича в Глинянах, д-ра Н. Гута в Ходорові, Юл. Дроздовского в Підгайцях, Івана Смеречинського в Виснівчику, Волод. Яблоньського в Мєстах Великих. Міністер справедливости іменовав адюнкта судового д-ра Авг. Ольшевского, заступником прокуратора держ. в Ряшеві.

В шкільництві: Міністер просвіти іменовував дійсними учителями в школах середних, заступників учителів І. Булянди в І. гімн. в Тарнові, Єронима Дрозда з VII. гімн. у Львові в школі реальній в Снятині; Евгена Дроздзіковського в II. гімн. в Тарнові; Мендля Каліємана в гімн. в Стрию; Стан. Каненберга з III. гімн. в Кракові; І. Коваліковського з III. гімн. в Кракові в гімн. в Бохні; В. Маґєру з III. гімн. в Кракові в гімн. в Самборі; Г. Маурера з гімн. сьв. Яцка в Кракові в польськiм гімн. в Чиньні; Ант. Міґдала з гімн. сьв. Яцка в Кракові в гімн. в Дембиці; Вл. Моссоґеґо з гімн. в Новім Саячи в польськiм гімн. в Тарнополі; кс. д-ра А. Ратушного в VI. гімн. у Львові, Витолда Рибчиньского з I. школи реальної у Львові в школі реальн. в Кросьні, Серославского з гімн. в Санюку в гімн. в Злочові, др. Я. Теввіна з гімн. в Бродах в школі реальн. в Тарнополі, Стан. Висневского в гімн. в Дембиці, Адама Земского в гімн. в Бохні; учителем провізоричним Філомена Мелянки з гімн. II. в Решозі в гімназії в Бродах.

— **Недобровільний танець.** В Новім Йорку лучила ся пригода, для одних перехожих сьмішна, для других дуже немила. Іменно на одній улиці перервав ся електричний дріт і упав на землю. Позаяк искри, що сипали ся з перерваного дроту, були такі сильні, що вибликували поважну небезпечність вибуху пожару, то огнева сторожа злила перед усім близькі предмети довкола водою, що розли-

ла ся по цілім хіднику. Вода — як звісно — проводить легко електричність, отже кожний перехожий, що вступив на мокрий хідник, попадав немов в судороги, кривив ся і скакав, мов би держав в руках важки машинки до електризованя і не міг їх випустити. На противнім сухім хіднику інші перехожі кляли сь тимчасом зі сьміху, глядячи на той сьмішний танець. Але товпи веселих глядачів так скоро почали громадити ся, що мусїла в то вмінати ся поліція і силою розвігнати розвеселених Новойорців.

— **Вісти з України.** Лукянівський народний театр. 15. серпня виставив останній спектакль артистичного гуртка під зарядом Л. Свірговського. Ставили «Мазепу». Спектакль відбув ся при повнім публіки театрі, так що й стати нігде було. Після третьої дії артисти і публіка пошанували зарядчика д. Свірговського. Д-ій Гонта од імени товаришів-артистів виголосив гарне привітання: «Вельми шановний товаришу, Леоніде Андрієвичу! Сьгодні кінчають ся наші вистави. Дозвольте в цей день принести Вам щиро подяку за Вашу невтомну працю на ниві нашої рідної штуки. Вітаємо Вас, яко гарного артиста і режисьора і визнаємо, що Ваша праця і справжнє розуміння достот українського репертуара поставили наше мале дїло в народному домі на відповідне місце. Ще раз дякуємо Вам щиро і бажаємо, щоб і далі Ви так допомагали нашій рідній справі». — Публіка зустріла це привітання гучними оплесками. Українські спектаклі в Лукянівськiм народнім домі збирали за цей сезон велику силу публіки, яка очевидно звикла шанувати і цїнити рідну драму. В зимовий сезон справою має заряджати, як і минулого сезону, М. М. Старицька. — З 15. сентябрю київська монархічна партія буде видавати у Києві газету «Законь и правда». Редактором її буде Протасевич, а видавцем голова монархічної партії Б. Юзефович. — В Києві на Фундуклейвській вул. в д. ч. 48, поліція зробила трус в квартирі Дмитра Песчаньского і арештувала хазяїна квартири. — В агентській конторі «Надежда» поліція арештувала 500 недозволених брошур на єврейській мові. — Вночі проти 26. серпня поліція зробила трус на Фундуклейвській вул. д. ч. 70, в квартирі судового слідователя Миненка. Знайдено і арештовано: програму с.-д. української партії, писану програму української спілки, рос. соціал-демократичної партії, та інші речі. — В Харькові що дня нападають і грабують. 11. августа в вісім годин вечера на Журавлівці витягнуто з екіпажу і пограбовано купця Воловика, що їхав з сином. Забрано в його грошових паперів на 15 тисяч карбованців і годинник. — В Ростові на Дону в театрі, підчас української вистави випадково поранено з рушниці артиста Громова. — В черкаському повіті вже 15 душ заслабло сибіркою («сибирскою язвою»), один умер. — З місточка Білої Церкви пишуть, що там тільки й мови, що про грабування. Оце їхали на ярмарок купці євреї. На їх напало п'ять душ, почали стріляти, двох так тяжко поранили, що один уже вмер. Забрали в євреїв грошей та речей і карбованців на тисячу. І в містечкові не краще: що ночі нападають на квартири, грабують та часом і зброї вживають. У вечері страшно вийти з хати. — В Радомислі з старих городових усього три чи чотири зостало ся, а то всі покидали службу. Набирають нових, але вони ніяк не привичають ся до служби, то все доводять ся переміняти. І кінні стражники кидать службу, кажуть, що не хочуть «по своїй добрій волі бити своїх же братів». Оце в м. Коростиншіві одразу всім стражникам кинули службу. — Серед городових у Полтаві неспокоїно. Не подобаєт ся їм тягати рушниці і не подобаєт ся те, що розпущено думу. — В селі Іванівці (в Таганроґщині) була бійка у селян з козаками. Пятеро селян убито, троє поранено. — В Ростовському окрузі багато сільських громад постановили не наймати в поміщиків землі дорожче, як по три карбованці за десятину. — В самому елисаветському повіті за один тиждень було 69 пожеж. Зараз прийшла звістка, що горить у маєткові на-

чальника штаба варшавського воєнного округу Самсонова.

— Для Львовян. Великий фестин (в огороді Красічинським) побіч площі Повиставової уряджує в неділю дня 2. н. ст. вересня с. р. Товариство руских ремісників «Зоря» у Львові. Бажаючи учасникам згаданого фестину дати нагоду забавити ся і весело розірвати ся, подбав комітет о як найріжкороднійшу програму з найновішими і найвибагливішими іграми і забавами. Між иншими в програму входять: Танці, кіш щастя, базар цвітів, кругольня, почта, колесо щастя, стрільниця, хор «Зорі», гра в обручі, гойданка, конфеті і коряндолі, борба Япанця з Москалем, живі образи. Музика «Гармонія». Початок о год 3-тій пополудни. Вступ від особи 30 сотиків. З огляду на се, що цілий дохід призначений на будову власного дому, просимо о як найчисленнійшу участь. В случаю непогоди фестин відбуде ся в слідуочу неділю, т. е. 9. н. ст. вересня с. р. з тою самою програмою.

Наука, штука, література

— Про годівлю крликів. Написав Антін Кукура, почтовий урядник в Старім Самборі. Накладом Товариства «Просьвіта», ст. 43. 16-ки.

— Про рентові оселі або рентові господарства написав Кость Антонович. Коштом і заходом Товариства «Просьвіта». Ст. 23. 16-ки. Львів, 1906. З друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка, під зарядом К. Беднарського.

Телеграми

з дня 1. вересня 1906.

Марсилія. Отворено тут міжнародний конгрес студентів. В отвореню взяли уділ делегати Англії, Німеччини, Росії, Австро Угорщини, Італії, Єспанії, Бельгії, Болгарії, Швеції і Бразилії. Президент конгресу барон des Faurnelles de Campragne доказував потребу міжнародної злуки студентів і заатакувавши російське правительство, яке відняло російським студентам всяку свободу, вніс оклик: най живи свобода! На него відповіжено «най живи дума!»

Київ. Арештовано двох міщан Курдельова і Кремеленцова, у яких мешканю найдено 3 бомби, 2 револьвери, набої і нелегальні друки.

Матеріали до національно-політичного і культурного життя Русинів.

Поєднане руських партій і проєктований в тій цілі з'їзд ві Львові.

Письмо до Редактора «Правди».

(Дальше.)

Та того за мало ще. Стара партія, або добитнійше и більше прагматично сказавши, Рада руська з всіми її преданими органами показувала явну неохоту до такого порозуміння, якої неохоти вона ще досі не побула ся (гл. Сион з 13-го вересня). На ваш проєкт, високоповажний пане Редакторе, Коломийська газета, Рада руська, также трабант однойменної політичної репрезентації ві Львові, підняла знову на звичайний лад ремонстрації, якими стара партія так довго воювала, котрі Ви в посліднім номері Правди навели, давши їм належиту відправу. Змисл таких ремонстрацій такий: Репрезентанти старої партії силують ся конечно молодій партії ролю якихсь «полякуючих» надати, отже елементу непевного и ворожого справі народній. А ціл поединчо така: репрезентанти старої партії, хочуть своїми інсинуаціями народну партію зашахувати, и до співділу в репрезентації народній недопустити, просто зигнуувати. Подібні маневри в давнійших літах назвали би ми негідними, —

винька вони крайню нерозумні, а для интересу народу найшкідливіші. Виходить воно ніби на політику струсину, а хутніше ще на проневірство, на зраду своєму народови. Се головне вимаганє від політика, щоби він мав добрі очі або що найменше відовдно дїбрані окуляри, щоби він бачив, то що фактично єсть, що навкруги него дієть ся, отже рахував ся з даними.

Народна партія єсть винька сконсолидований организм, єсть довидня, самостайна сила, котра виказує и витворує жите, котра послідує консеквентно ті пляни, котрі сходять ся з її ідеалами. Казати, що її не ма — се смішно. — коли органи її печати, товариства, цілий ряд довершених нею діл свідчать, що вона єсть. Говорити о нещирости народній, о конспированю з ворогами, о полякофильстві, нехай би лишень тайнім у народної партії, — се абсурд просто.

Хто нас знає, хто студіював ті переконаня, якими народна партія веде ся, той не потребувати буде доказу на то, що ми с Поляками братати ся не можемо. Ми є демократами, а помирити ся нам з феодалами польськими, або з польськими псевдолибералами годі. Ми не даремне за Кулішем прокачуємо:

- Доки Рось зоветь ся Росю
- Дніпро в море леть ся,
- Доти серце українське
- З панським не живить ся.

Но то може за тяжкий доказ. Отже даю врозумліщий, а по часі ближчий. Чи не був Отець Качала, той найпереднійший з народоців, в очах репрезентантів старої партії зрадником, ренегатом, коли его вибрали Поляки на посла, коли він вступив до Koła polskiego? А прецінь той полякуючий Качала зараз по скінченій каденції (а печатало ся ще серед каденції) виявив ся з ділом сильно патриотичного кольориту руського: Polityka Polaków względem Rusi, на яке би не один из репрезентантів старої партії даремне силував ся. Так конечно отець Качала в тим часі, коли ходив до Koła polskiego був тим щирим Русином, котрий списував дати відносячі ся до сумної исторії політики «Polaków względem Rusi». Конечно О. Качала, коли прийняв мандат на посла з Тарнова-Бохні, коли вступив до Koła polskiego, то не иначе яко политик. (Я не хочу безвзглядно у тверджати, що така політика була добра, — то инша річ, — Отець Качала міг помилити ся, як инший чоловік). Но характер щирости народної оставав при нім. Я так само в праві допустити, що покійний Лавровський, коли би був жив и дочекав відповідної пори, був би може рівно заманифестував ся актом, котрий би о щирости его переконаня народного а противно о безвідставности тих посуджувань его о полякофильстві, був би посвідчив. Я утверджаю, що ціла проєктована згода покійного Лавровського с Поляками не була вислідом особливної симпатії его до Поляків, не заносила ся за тим на якийсь вічний пакт, на відновленє унії Любельської, — се був просто акт утилитарно-політичний; якої досяглости, о тим не хочу на разі розсуджати, зкажу тільки: що Поляки не особливші майстри в політиці, що той напярмок можна було на якийсь час виексплоатувати, а нічого з рускости своєї ані на волос не стратити, и просто сказати, Поляків політично вимудрувати — се не заперечено. Звісно, в політика є с ої стєжки. Но нехай видасть ся také твердження, що до покійного Лавровського парадоксом, то що до О. Качала єсть се незбитим фактом.

(Дальше буде).

Рух залізничних поїздів

важний від 1. мая 1906 після середно-європейского часу.

До Львова на дворець головний приходять:

З Іцкан	12:20*, 6:10, 1:40, 5:45, 9:05*
« Кракова	2:31*, 5:50*, 8:45, 1:30, 5:25, 8:40, 9:30*
« Підволочиск	7:20, 11:45, 2:20, 5:50, 10:30*
« Лавочного	7:29, 11:50, 10:50*
« Рави рускої	7:50, 450
« Станиславова	8:05
« Самбора	8:15, 1:50, 9:20*
« Любіня вел.	11:50* (13/5—16/9 в неділі і свята)
« Яворова	8:18, 4:37
« Янова	1:15 (1/5—30/9), 8:45* (13/5—9/9 в неділі і р.-кат. свята), 9:25* (13/5—9/9)
« Коломні	10:05
« Ряшева	10:35
« Тухлі	3:45 (від 15/6 до 30/9)
« Брухович	7:07, 3:25, 5:30, 8:20* (всі від 6/5 23/9 щоденно і 1:45 (6/5 до 23/9 в неділі і р.-кат. свята)

На Підзамче.

« Підволочиск 7:05, 11:30, 2:08, 5:35, 10:16*

Зі Львова з головного двірця відходять:

До Кракова	12:45*, 1:—*, 8:35, 2:45, 6:35*, 8:25 10:05*
« Іцкан	2:51*, 6:15, 9:20, 2:40, 10:40*
« Підволочиск	6:20, 10:55, 2:21, 6:15*, 9:50*, 6:55, 6:—*
« Яворова	9:15 (1/5—30/9), 1:35 (13/5—9/9 в неділі і р.-кат. свята), 3:14 (18/5—9/9).
« Лавочного	7:30, 2:30, 6:25*
« Самбора	8:55, 4:15, 10:51
« Станиславова	9:10*
« Белзці	10:45
« Ряшева	4:05
« Коломні	3:40
« Рави рускої	7:25*, 11:35*
« Перемишля	10:05* (від 1/5 до 30/9) Хирова Ясла
« Стрия	11:10*
« Брухович	6:05, 2:28, 3:40, 6:26* (всі від 6/5 до 23/9 щоденно), 12:40 (6/5—23/9 в неділі і р.-кат. свята).

З Підзамча:

« Підволочиск 6:32, 11:07, 2:32, 6:27*, 10:02*.

Примітка. Поїзди поснішні друковані є черенками товстими; поїзди нічні в зазначені зв'язкою. Пору нічна числить ся від 6. год. вечір до 5. год. 59 минут рано.

Звичайні білети їзди як також білети всякого иншого рода, ілюстровані провідники розклади їзди ітд. можна набувати через цілєнь в міській бюрі ц. к. державних залізниць, пасаж Гавсмана ч. 9.

Colosseum

В пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 15. вересня 1906.

Нова сензацийна програма.

Щоденно о 8. год. вечер представлено В неділі і свята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представлено. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвига ч. 9.

Передплата вносить:

- річно 8 К,
- піврічно 4 К,
- чвертьрічно 2 К.

Поодинокє число коштує 40 сот.

Адреса редакції і адміністрації:

Львів, ул. Академічна ч. 8.

СОРТІЛ І паперці можна набувати в «Соняшній Базарі» у Львові і у всіх торговлях вкраю.

